

LBRIS | We know
Doina Uricariu

Cartea de sticlă

Cu o prefață de Al. Paleologu

– Ediția a 2-a, adăugită –

Editura Vinea
București, 2019

Prefață:

Fata colonelului,
de Al. Paleologu / 5

să locuiești într-o lupă / 9

Evangelhia poeziilor sau Toboganul / 10

Bucură-te / 17

Gri / 19

Dai piept cu mulțimile / 20

Muzicuță / 22

Sfecla de zahăr / 24

Flori de salcâm / 25

Tot binele din lume / 26

Visând la resturi sau Numărătoarea / 28

Groapa cu var / 30

Mirodenii geo-politice / 31

Cerul și pământul / 35

Bila de sticlă / 37

Carapacea / 38

În visul ce-ți închidea cămașa la piept / 39

Când floarea soarelui se roagă / 41

Ce se mai vede, ce se mai aude / 42
 Despre istorie / 43
 Coarda / 45
 Ziua de naștere / 46
 Here, There / 48
 Piatră vânătă / 50
 Memories on the Moon/ Jurnalul din lună / 51
 Andreea / 52
 Go Tiger / 54
 Exil / 56
 Un camion de rujuri / 58

vecinul meu Walt Whitman / 59
 Texte, glorioase textile / 61
 Cartea de citire / 62
 O suzetă care sugerează din haos / 64
 Vampirii moderni ai orașului / 65
 În lumina de culoarea pământului / 67
 Operația pe cord deschis / 68
 Cocoșul mecanic / 69
 Țărușii / 72
 Îndrăgostită / 73
 Bine te-am găsit, toiag în iarbă! / 74
 Mărșăluind / 75
 Le bonheur de vivre / 76
 Câmpia de sticlă / 77
 Locuri de joacă / 78
 Un pumn de sare / 79
 Femeia cu ciorapii albi / 80
 The Steel God Genesis / 81

Tapiseria de piatră / 83

Camionul cu butelii / 84

Hai la groapa cu furnici / 86

Călătorie în jurul pământului, într-o roabă / 87

Vecinul meu Walt Whitman / 89

Pianul aruncat în vie / 90

Cartea lui Gaetano Pesce / 91

Bărbatul înfășat în ziare / 94

Poezia care fuge de rimă / 95

Două bidoane cu lapte / 96

despre Doina Uricariu / 99

La răscrucea mai multor limbaje,

de Livio Dimitriu / 100

About Doina Uricariu,

by Doreen Schmid / 117

Contributors

Livio Dimitriu / 123

Doreen Schmid / 124

În 1970, când mai eram redactor la „Cartea Românească”, mă aflam în biroul meu de editură citind niște reviste străine. În încăpere erau mai multe conversații simultane: colegi din editură, vizitatori, poeți, poetese, prezumptivi prozatori. Nu ascultam conversațiile și nici nu citeam revistele pe care le răsfoiam. Nici măcar nu mă plictiseam. Timpul stătea: nu înainta, nici eu nu înaintam. Nici la propriu, nici la figurat. Stăteam pur și simplu.

S-a deschis ușa și a intrat o fată. O domnișoară? O elevă? Mai probabil o copilă, fata cuiva. Mult, dar mult mai târziu aveam să-mi dau seama a cui fiică era.

Avea părul blond și foarte lung, o rochie de vară, cum mi-am spus atunci în gând, vaporeasă dar austeră. A intrat în acel birou și s-a dus la colegul meu Florin Mugur sau era Mircea Ciobanu. Îl cunoștea sau nu-l cunoștea și a întrebat de domnul A. P., adică de mine. Nu m-am dezvăluit imediat, dar am privit-o câțva timp cu uimire. De ce eu? Cine i-a vorbit de mine? Cine i-o fi sugerat că aș fi mai bun decât altul ca să-mi încredințeze un manuscris, problema ei, cum aveam să aflu, un manuscris de poezie.

M-am ridicat de pe scaunul meu și m-am apropiat spunându-i: „Domnișoară, eu sunt A. P. Cu ce vă pot fi de folos?”

Ce întrebare? Nu putea fi vorba decât de un manuscris. Al cui? Chiar al ei.

Dar nu avea să fie numai atât. Această domnișoară avea o exigență candidă și imperioasă: să-i citesc manuscrisul *pe loc*.

Asta mi s-a părut extraordinar și irezistibil. Te faci de râs răspunzând că nu ai timp sau nu e locul potrivit sau că nu de asta îți arde.

Eram într-o editură, eu eram un redactor și domnișoara, ce altceva putea fi decât o poetesă? Unica soluție, pentru moment, era să mergem într-o încăpere mai liniștită și să citesc barem o poezie, două, trei. Volumul ei pe care aveam să-l propun imediat spre publicare se chema *Vindecările*.

Titlul nu a fost deloc pe placul cenzurii și cartea nu a apărut decât după șapte ani, când nu mai eram la editură, căci ieșisem la pensie în 1973.

Peste ani am primit seria impunătoare de cărți ale Doinei Uricariu, cum o chema pe fata ce-mi încredințase prima ei carte și care și-a păstrat acest nume ca scriitoare și editoare.

După *Vindecările* au apărut *Jugastru, sfiala, Vietăți fericite, Natură moartă cu suflet, Mâna pe față, Ochiul atroce, Institutul inimii, Puterea Leviathanului*. De curând mi-a adus trei volume frumoase, lăcuite. Le am în fața mea. Se numesc *Apocrife, Ecorșeuri, Vindecările*, ultimul în seria „Poeti români contemporani”, scoasă la „Eminescu”, având în sumar și poemele pe care le-am citit atunci, în urmă cu peste treizeci de ani.

Impunător! Îngrijorător! Glorios!

Încerc astăzi să nu mă las intimidat de aceste calități. Un volum de eseuri se cheamă *Apocrife*. Prin urmare, unele din scrierile poetei și eseistei pot fi ori chiar sunt canonice. Tânăra de atunci și-a făcut un drum incontestabil ca scriitoare și editor.

În 1995-1996, mi-a scos primele ediții din *Sfidarea memoriei*.

Acum, având în vedere precedentele noastre, îmi face onoarea de a-mi cere acest *cuvânt înainte*, ca pentru a sărbători cei treizeci de ani de la data primei noastre întâlniri, când am citit pe loc poeziile Doinei Uricariu.

Mă opresc la poezia ce deschide volumul *Inima axonometrică* și descopăr aceste versuri:

„*Din depărtare, vestea morții tatălui meu*”

s-a prelins ca o lingură de otravă în ureche. ”

Recunoașteți scena din *Hamlet* cu moartea tatălui. A tatălui. A regelui.

Și continui lectura:

„Îl văd pe bicicleta Diamant

Cu bidoanele de lapte în echilibru

Și la spate atârnă canistra veche. ”

Așa am văzut-o prima oară pe autoare, când a intrat în biroul de la „Cartea Românească”, înaintând în viață, ca și în poezie, pe o bicicletă Diamant. Reușise o acțiune militară îndrăzneată și precisă, era mai presus decât alții în înaintare, cu poezia ei și acel *fair play*.

Apoi au venit frânele istoriei care au temporizat elanul ei și care i-au consumat șapte ani numai în așteptarea cărții de debut.

Și fiica, din viață și din poezie, își continuă poemul despre părintele ei:

„ A plecat din armată,

Ranița din piele de căprioară e roasă puțin la curele,

Grajdul e mai curat decât careul de ofițeri sub dictatură,

Totul e mai curat decât o armată epurată,

Creierul nu poți să-l încalți cu obiele. ”

Aceste versuri le-am citit abia aseară și mi-au evocat irezistibil și violent intrarea fiicei colonelului, atunci o copilă, în biroul editurii „Cartea Românească.

Șapte ani i-au trebuit ca să apară primul volum. A avut puterea să nu se lase învinsă de cenzură. Ceea ce a putut să fie atunci o bătălie pierdută este azi un război câștigat

Unde e colonelul să-l felicit?

El era tatăl acelei copile intrând în literatură pe o bicicletă Diamant. Pentru el sunt scrise majoritatea poemelor din volumul acesta.

LIBRIS | We know books

Să căutăm în poezia Doinei Uricariu, așa cum am cerceta o hartă, un indicator de cale ferată. Vom afla semnele precise ale unui traseu.

Nimic mai poetic decât precizia și concizia.

Ca în Baudelaire.

Ca în Mallarmé.

De când mă știu nu mi-au plăcut vagul și sublimitatea. Geometria are o poezie pe care nimic nu o poate depăși. Și sufletul plin este o geometrie.

Învățarea teoremei lui Pitagora mi-a produs aceeași plăcere ca poezia lui Baudelaire.

Unde e colonelul ca să-l felicit?

Al. Paleologu

(*Fata colonelului* a fost prefața volumului de poezii *Inima axonometrică*, publicat de Doina Uricariu la editura Universală Books, New-York, 2002.)

LBRIS

We know
books

să locuiești într-o lupă

I

O rostogolire de seminții în Cartea neamului lui Iisus,
aici o rostogolire de morți,
cad poezii în giulgiu,
precum cerneala pe scalpul hârtiei.

Penița blestemată a înțepenit
Rigor mortis
Și florile cireșilor japonezi își continuă calea
îmbrățișând laolaltă viespi și albine.

Unde sunt zămislirile de nume?
Cristelnițele s-au întors cu gura în jos
și, în loc de prunc, se zbate, în ele, limba de clopot,
pe scărița timpanului urcă prohoduri,
vine la rând socoteala,
numărătoarea de neamuri.
Cât fier vechi ai adunat din molozuri? Din privatizări?

Chemi Apostolii,
îi trimiți la propovăduire.
Scot un sunet ciudat, ca de nuci sparte în dinți,
cu lațul limbii lovind în măsele.